

uden at staae i nødvendig Forbindelse med, hvad der staaer i den anden Sætning, at denne Erstatning fastsættes til $\frac{1}{30}$ af Indfæstningssummen for hvert Aar, Fæstet har været under 30 Aar, saa kan det give Anledning til Misforstaaelse. Hvis man skulde faae ifinde at sige, at denne Erstatning var ikke tilstrækkelig, saa blev der maaskee Spørgsmaal om at forhøje den. Eller om Godseierne ophørte med at tage Indfæstning, saa vilde man sige: „Saa, maae vi see efter et andet Object, som vi kunne betragte som Erstatning.“ Jeg troer virkelig ogsaa, at naar man seer hen til Bestemmelsen i Slutningsparagraffen, vil det være en ganske rimelig Tanke, om vedkommende Arvinger vilde tænke, at det, at der slet ingen Indfæstning var taget, var sket for at omgaae Loven; der er i Almindelighed udtalt, at der tilkommer os en Erstatning, men da nu Indfæstningen er forsvunden, maae vi saa bede om ved uwillige Mænd at faae paakjendt, hvad vi efter Omstændighederne kunne faae i Erstatning.

Formanden: Den Afd. Landsthingsmand for første Aar (Madvig) har Ordet.

Madvig: Jeg frasalder Ordet.

Willing: Angaaende det første af de Endringsforslag, som Mindretallet har tilladt sig at stille til dette Afslut., skal jeg fatte mig meget kort, saameget mere som dette Spørgsmaal tidligere har været under Overveelse, det Forslag nemlig, som vi have stillet til § 2, og som gaaer ud paa, at der efter „1ste April 1861“ skal indsthydes „saavel som ogsaa til de bestaaende Fæsteoverdragelser, forsaavidt Fæstebrevets Indhold ikke er til Hinder derfor.“ Jeg skal blot tillade mig at bemærke, at naar den ærede Ordfører om Forslaget udtalte, at det vilde have tilbagevirkende Kraft, seer jeg ikke, hvorledes dette Udtryk „tilbagevirkende Kraft“ skulde kunne finde Anvendelse herpaa. I det mindste har dette ingenlunde været vor Hensigt; men vi have troet, at det maatte være hensigtsmæssigt, at denne Lov, ligesom enhver anden af denne Art, der udkommer, skulde komme alle Samfundsforhold tilgode, hvorimod der efter Lovudkastet, som det foreligger, vil hengaae næsten

er heel Mennefsalder, førend den vil komme til Anvendelse i Virkelighed. Der er udtalt, at Forslaget skulde være contractstridigt, men jeg har virkelig ikke hørt Noget, der har overbevist mig herom. Jeg kan ikke forstaae, hvorledes man kan sige, at Forslaget er contractstridigt, da der netop staaer i det, at forsaavidt Fæstebrevets Indhold er til Hinder derfor, skal det ikke komme til Anvendelse. Rigsdagen har i mange Retninger udgivet Love, som ere gaaede langt mere ind paa at løse bestaaende Contractsforhold — naar jeg siger „langt mere“, mener jeg ikke dermed, at der her er Tale om et Contractsbrud — jeg skal saaledes kun nævne Krigsstatloven, hvorved man paalagde extraordinaire Udgifter paa Landboerne, enten det var Eierne eller Brugere; desuagtet kom Loven ud, og den sagde, trods alle Contractsbestemmelser, at Eierne skulde betale $\frac{7}{8}$ og Fæsterne $\frac{1}{8}$. Nu er det vel sagt, at det skete under extraordinaire Forhold, og at det skete til det almene Bedste; men jeg vil spørge, om den Lov, vi her staae i Begreb med at forhandle, ikke ogsaa vil tjene til det almene Bedste og vil være i alle Borgeres Interesse? Er det ikke et meget vigtigt Spørgsmaal, vi her have for et Spørgsmaal, der i mangfoldige Aar har været for paa den danske Rigsdag? Og vil man ikke anerkjende dette Exempel, saa vil jeg henvisse til andre Love; der er f. Ex. Loven om Hoverivæsenet; der er Loven om Landvæsencommissionernes Sammensætning og hvorledes de skulle afholde deres Forretninger med Hensyn til Forholdet mellem Eier og Bruger; og endelig vil jeg nævne Jagtloven, der udkom for nogle Aar siden. Der var mangfoldige Fæstebreve, hvori det udtrykkelig var bestemt, at der ikke maatte findes eller bruges Skydevaaben i Gaardene, og hvis der fandtes den mindste Stump af Skydevaaben, saa var der fastsat en temmelig stor Mulkt. Rigsdagen gif desuagtet ind paa ved Lov at etablere Frihed baade til at have og til at bruge Skydevaaben. Jeg ansøger dette netop for at vise, at Rigsdagen dog ikke har været saa — om jeg maa bruge dette Udtryk — om, som det synes den vil være det her ved det foreliggende Forslag, hvor der dog ikke er mindste Spor af Contractsbrud tilstede.